

Møte torsdag den 16. februar kl. 10 President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 45):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til inngåelse av en rammeavtale av 4. april 2005 mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om petroleumssamarbeid over grenselinjen (Innst. S. nr. 87 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 14 (2005-2006))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging, anlegg og drift av Tyrihans (Innst. S. nr. 88 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 30 (2005-2006))
3. Interpellasjon fra representanten Petter Løvik til olje- og energiministeren:

«Frå fleire hald blir det no slått fast at Midt-Noreg, og spesielt Møre og Romsdal, om få år vil oppleve ei kraftkrise. Statnett meiner at området i 2009 vil ha eit underskot på elektrisk kraft på 8–10 TWh med normal nedbør og uendra produksjonskapasitet. Det er heller ikkje nettkapasitet til å føre nok kraft inn i området utanfrå. Nye linjer vil skape miljøkonflikter, og krafta må stort sett skaffast frå forureinande kjelder i utlandet.

Kva vil statsråden gjere for å unngå ei framtidig kraftkrise i området?»
4. Referat

Presidenten: Fra Senterpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspermisjon for representanten Alf Ivar *Samuelsen* fra og med 27. februar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Janne Sjelmo *Nordås*, innkalles for å møte i permisjonstiden
3. Janne Sjelmo *Nordås* innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Alf Ivar *Samuelsen*.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil framsette et privat forslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:02:17]: På vegne av representantene Per Sandberg, Arne Sortevik, Anders Anundsen, Kåre Fostervold og undertegnede vil jeg foreslå en sak om å etablere trafiksikkerhetshaller i Norge.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til inngåelse av en rammeavtale av 4. april 2005 mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Det for-

ente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om petroleumssamarbeid over grenselinjen (Innst. S. nr. 87 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 14 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1372)

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging, anlegg og drift av Tyrihans (Innst. S. nr. 88 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 30 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Tore Nordtun (A) [10:04:12] (ordfører for saken): Vi behandler i dag Tyrihans-feltet. Det er et olje-, gass- og kondensatfunn i Norskehavet som ligger ca. 170 km utenfor kysten av Nord-Trøndelag og Nordland.

Som saksordfører er det greit å presentere en enstemmig innstilling i denne saken. Dette er et felt som nå planlegges bygd ut med tolv havbunnsbrønner fordelt på fem bunnrammer. Produksjonen skal overføres i en 43 km lang rørledning til Kristin-plattformen før den blir sendt sammen med gass fra Kristin gjennom Åsgard Transport til Kårstø.

Som det framgår av innstillingen, er dette et veldig bra prosjekt. Det er et prosjekt som sys sammen med andre, slik at dette også blir et samfunnsøkonomisk godt prosjekt. Vi ser også at driftsansvaret for Tyrihans, som vi fatter beslutning om i dag, blir lagt til Statoils eksisterende driftsorganisasjon for Halten-/Nordland-området, som er plassert i Stjørdal. Dette vil være med på å styrke miljøet i dette området. Planlagt oppstart her er sommeren 2009. Vi ser også at dette illustrerer hvor lang tid det egentlig tar fra man oppdager et felt til det kommer i endelig produksjon.

Tyrihans vil være et av de største utbyggingsprosjektene på norsk sokkel i de nærmeste årene, og vil gi et viktig bidrag til den totale produksjonen av petroleum og til aktivitetsnivået på norsk sokkel framover. Det har en total kostnad på ca. 13,5 milliarder kr, og operatørens lønnsomhetsberegninger viser at utbyggingsløsningen beskrevet i plan for utbygging, anlegg og drift gir en god lønnsomhet for samfunnet, noe som også er bekreftet av de myndighetene som i ettertid har sett på det. Det er med andre ord et økonomisk robust og samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt også ved vesentlige avvik i forutsetningene.

Når vi ser videre på det som komiteen har arbeidet med, har det dreid seg om visse synspunkter fra SFT når

det gjelder forurensningssiden og miljøspørsmål. Komiteen har stilt en del spørsmål om dette. Vi er tilfreds med de svarene som er gitt av statsråden på disse spørsmålene, slik at vi har funnet å ville gå inn for det. Det er ikke tvil om at en del utslipp ligger i øvre grense, men, som det også står i innstillingen, dette vil man fortløpende arbeide videre med slik at man skal oppnå nullutslipp på sikt hvis det er mulig.

Når det så gjelder hvor og til hvem arbeidet skal settes ut, har komiteen i innstillingen sagt noen ord om at når det gjelder de planlagte arbeidene som skal gjøres i forbindelse med Tyrihans, er det ønskelig, selvfølgelig, at mest mulig må plasseres innenfor vår verkstedindustri og innenfor industrien generelt i Norge. Vi kan jo ikke pålegge dem å gjøre det. Men vi har rettet oppmerksomheten mot at dette blir en berikelse for den industrien som skal være tilknyttet dette, og som også kan være med både i planleggingsfasen og i produksjonsfasen.

Jeg anbefaler innstillingen, som er enstemmig.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:08:09]:

Tyrihans er en skikkelse fra norske folkeeventyr. Tyrihans betyr «Hans som passer tyriveden». Det var alltid arbeid for den som ikke dugde til annet. Tyrihans har altså samme oppgave og rolle som Askeladden og Askepott.

I eventyrenes verden vinner alltid Askepott og Askeladden til slutt sølv og gull og halve kongeriket. Det bringer oss over til dagens Tyrihans og det norske oljeeventyret. Utbyggingen av Tyrihans er en av de største kommende utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. Tyrihans vil gi et viktig bidrag til både den totale produksjonen og aktivitetsnivået på sokkelen. Kristelig Folkeparti er derfor positivt til utbyggingen og driften av Tyrihans. Det vil gi store muligheter for norsk industri og trygge norske arbeidsplasser. Jeg er derfor glad for at Statoil har vurdert det slik at norsk industri vil ha gode muligheter for å kunne få oppdraget med bygging og installasjon av modulen som skal installeres på Kristin-plattformen.

Vi er derimot bekymret for enkelte miljømessige konsekvenser ved utbyggingsprosjektet, noe også saksordføreren vektla i sitt innlegg. Statens forurensningstilsyn mener det i for liten grad har vært foretatt helhetlige vurderinger basert på miljøfaglighet i samsvar med målsettingen om nullutslipp. SFT mener også at Statoil i for liten grad har føre var-holdninger ved vurderinger av miljøkonsekvensene ved utslipp av miljøfarlige komponenter i produsert vann. Kristelig Folkeparti mener vi må ha en forsiktig linje i forhold til miljøbelastninger og føre var-prinsippet, særlig tatt i betraktning at dette er et av de største utbyggingsprosjektene på norsk sokkel de nærmeste årene.

Vi er også bekymret for økt utslipp av nitrogenoksider i bore- og installasjonsfasen samt i driftsfasen. For hele produksjonsperioden er det beregnet utslipp av NO_x med 2 380 tonn. Norge skal overholde forpliktelsene som er undertegnet i Göteborgprotokollen. Denne trådte i kraft 17. mai i fjor. Protokollen vil, sammen med tidligere protokoller, bidra til å redusere overskridelsene av tålegrensen for forurensning i Norge vesentlig i 2010. Den største

utfordringen ligger nettopp i å redusere NO_x-utslippene innen 2010. Norge vil ha vesentlig miljønytte av at andre land overholder sine forpliktelser på dette området. Da er det også svært viktig at Norge selv overholder sine. Et av de viktigste virkemidlene vi har for å redusere NO_x-utslippene, er nettopp nye krav til utslippstillatelser til energianleggene på sokkelen.

«Vil du være med så heng på!», sa eventyrets Tyrihans, og han vant prinsessen og halve kongeriket. Utbyggingsprosjektet Tyrihans har i dag støtte fra alle partier i kongeriket Norge, selv om vi er to partier som ser flere miljøutfordringer ved dette.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1372)

S a k n r . 3

Interpellasjon fra representanten Petter Løvik til olje- og energiministeren:

«Frå fleire hald blir det no slått fast at Midt-Noreg, og spesielt Møre og Romsdal, om få år vil oppleve ei kraftkrise. Statnett meiner at området i 2009 vil ha eit underskot på elektrisk kraft på 8–10 TWh med normal nedbør og uendra produksjonskapasitet. Det er heller ikkje nettkapasitet til å føre nok kraft inn i området utanfrå. Nye linjer vil skape miljøkonflikter, og krafta må stort sett skaffast frå forureinande kjelder i utlandet.

Kva vil statsråden gjere for å unngå ei framtidig kraftkrise i området?»

Petter Løvik (H) [10:13:12]: Forsyningssituasjonen for elektrisk kraft i Noreg er vanskeleg, særleg gjeld dette for Møre og Romsdal og Trøndelag, og vi veit at viss vi ikkje føretekk oss noko i dag, kan vi om få år, rundt 2008–2010, stå overfor ei kraftkrise i denne regionen. Dette kan gi seg to utslag. Det eine er direkte kraftmangel, og det andre er ein situasjon med betydeleg høgare prisar i dette området enn i resten av landet. Ingen av desse situasjonane er akseptable.

I 2010 er kraftunderskotet i Midt-Noreg vurdert til å utgjere om lag 9 TWh. Dette tilsvarer det samla forbruket kvart år i Oslo. Det er i dag ikkje tilstrekkeleg linjenett til å kunne bringe inn ei slik kraftmengd frå andre delar av landet. Dei fleste åra vil det heller ikkje kunne finnast nok kraft elles i landet, og alternativet er då importert kraft. Ei betring av linjenettet til regionen kan tidlegast vere ferdig i 2012.

Årsaka til krisa er aukande forbruk i denne delen av landet, særleg på grunn av ei svært positiv næringsutvikling, bl.a. med etablering av ny og moderne kraftkrevjande industri. Samtidig har ikkje kraftproduksjonen i regionen eller kapasiteten i kraftnettet auka tilsvarande. Ei kraftkrise kan medføre produksjonsstans ved Hydro sitt aluminiumsverk på Sunndalsøra, ved Hustadmarmor eller til og med på Ormen Lange-anlegget. Konsernsjef Holseter i Statnett har uttalt at han fryktar mørke heimar i Midt-Noreg i 2010 om det ikkje umiddelbart blir sett i gang bygging av gasskraftverk.

Statnett sin konsernsjef peika på Statnett sin haustkonferanse i fjor haust på at Statnett ikkje kan byggje seg ut av denne situasjonen med meir nettkapasitet åleine. Auka produksjonskapasitet i denne delen av landet er også nødvendig. Det einaste som monnar, er eit gasskraftverk i dette området, t.d. på Tjeldbergodden, i Fræna i Romsdal eller i Skogn.

Den 19. januar 2006 skreiv Adresseavisen at det er fare for at folk i Midt-Noreg i åra som kjem, må betale meir for straumen enn nokon andre i heile landet. Årsaka er mangel på både kraft og kraftliner som kan forsyne forbrukarane i denne landsdelen. I åra 2008–2012 kan det bli innført det som blir kalla eit eige prisområde for Midt-Noreg. Kommunikasjonsdirektør Tor Inge Akselsen i Statnett seier til Adresseavisen 19. januar i år at det er reell fare for at prisen på elektrisk kraft kan bli markant høgare i Trøndelag og Møre og Romsdal enn i resten av landet. Høgare straumprisar er truleg det første forbrukarane vil møte når straumforsyninga blir usikker.

Både Statnett og dei store kraftselskapa i Midt-Noreg er einige om ein ting, og det er at skal vi vere sikre på å unngå ei kraftkrise i åra som kjem, må det byggjast gasskraftverk. Det einaste som monnar for å auke kraftproduksjonen i Midt-Noreg i tråd med behovet, er eit gasskraftverk. Eit gasskraftverk på Tjeldbergodden vil produsere omtrent 7 TWh elektrisk kraft i året. Det er nesten nok til å dekkje kraftunderskotet i Midt-Noreg og i Møre og Romsdal.

Om vi skal tenkje alternativt, vil vi t.d. trenge 800 vindmøller, kvar med ei høgd på 100 meter, for å produsere like mykje energi som gasskraftverket på Tjeldbergodden, som NVE no har tildelt konsesjon, men som Regjeringa ikkje vil tillate blir bygt. Korleis vil 800 vindmøller sjå ut i landskapet på Mørekysten? Det er eit spørsmål eg trur vi må stille, og som vi må svare på før vi går til det alternativet.

I denne situasjonen sender Regjeringa ganske uklare signal om kva som kan og må gjerast for å møte desse store utfordringane. Statoil har søkt om konsesjon og utleppsløyve til eit gasskraftverk på Tjeldbergodden. NVE har sagt ja til konsesjon. Regjeringa seier nei til utleppsløyve. Dei vil krevje, blir det sagt, CO₂-handtering på Tjeldbergodden frå dag ein.

Gasskraftverka i Midt-Noreg skal ha reinsing frå første dag, seier Regjeringa. Ein variant som den på Kårstø er visstnok ikkje aktuell, med utsetjing av reinsing til 2009. Kårstø er piloten som skal opne for ein teknologi og ein økonomi andre stader i landet. Dersom Kårstø skal vere piloten, betyr det at alle andre gasskraftverk må vente til etter 2009, då vi vil ha erfaringar frå Kårstø rundt teknologi, økonomi og CO₂-handtering, før dei kan begynne å byggje gasskraftverk. Då kan vi vere midt oppe i ei kraftkrise i Midt-Noreg allereie før vi har fått erfaringar frå den første piloten. Skal vi først vente til etter 2009, for å sjå på erfaringane frå Kårstø med CO₂-handtering, vil eit gasskraftverk med slik handtering neppe stå klart på Tjeldbergodden før i 2015. – Det kan ha vore mørkt og stilt i Midt-Noreg i mange år før det!

Det er langt fram for gasskraftverk i nordvest, seier Enoksen til Sunnmørsposten 10. november 2005. Men kva er så statsrådens alternativ? Det er det forholdsvis vage meiningar om. Å be folk om å gå til innkjøp av store mengder ved og lys er vel eit dårleg alternativ. Eg føler, med all respekt, at olje- og energiministeren antakeleg er ein av dei få som ikkje meiner at gasskraftverk er nødvendig for å løyse kraftkrisa i Midt-Noreg. Fagfolk, Statnett og kraftselskapa meiner det motsette.

Det gjer ikkje situasjonen lettare når Regjeringa ikkje vil gå inn på ei nordisk ordning med grøne sertifikat i kraftmarknaden for å stimulere til spennande, miljøvennlige supplement. Her er det ein del supplement som i tillegg til gasskraft kan vere med og avhjelpe situasjonen. Vi treng også dei, men vi kjem ikkje utanom gasskraftverk, uansett.

Ein annan del av Regjeringa sin politikk er at statsråd Enoksen skuldar på selskapa, og han skuldar m.a. på Hydro. Enoksen seier til Adresseavisen 11. januar i år:

«Hydro har selv vært med på å skape kraftunderskuddet med sitt store forbruk på Ormen Lange og Hydro Aluminium Sunndal. Som kraftprodusent må de også ta et ansvar for å kompensere med ny kraft.»

Alternativet for Hydro ville vere å flytte aluminiumsproduksjonen frå Sunndalsøra til utlandet og la gassen frå Ormen Lange bli ført direkte til Storbritannia i staden for å bli ilandført i Nyhavna på Aukra. Det ville ha spart energistatsråden for eit problem, men også ført verdiskaping og arbeidsplassar ut av landet. Dessutan, om Hydro hadde flytta aluminiumsproduksjonen frå Sunndalsøra til utlandet, t.d. til Asia, trur då olje- og energiministeren at Hydro hadde brukt reinare energikjelder der enn norsk gasskraftverk?

Det er ei ansvarsfråskrivning frå statsråden å skulde på Hydro, samtidig som denne regjeringa gjer alt ho kan for å hindre ny kraftproduksjon gjennom rigide krav til CO₂-handtering utan å garantere at staten tek rekninga for dei pålegga ho legg på utbyggingsselskapa.

Er kritikken av Hydro sine investeringar uttrykk for ein vilja politikk frå Regjeringa og Senterpartiet: nei til arbeidsplassar i distrikta, ja til å flytte arbeidsplassar til utlandet?

Situasjonen i heile kraftforsyninga i Noreg, spesielt i vår region, altså region Møre og Romsdal og Trøndelag, vil bli svært alvorleg om svært få år. Statsråden har trass i fleire spørsmål og fleire utfordringar hittil ikkje vilja gitt klare svar på kva han vil gjere med dette. Usikkerheita er svært farleg. Eg håpar at debatten i dag kan føre oss nokre skritt vidare fram mot ei løysing på desse alvorlege utfordringane.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:22:00]: Representanten Petter Løvik tar opp en særdeles aktuell problemstilling. Dessverre er det slik at representanten tar feil på de fleste punkt i sin framstilling, bortsett fra på ett.

Det er en veldig krevende situasjon vi står overfor i Midt-Norge. Det er en problemstilling som jeg i aller høyeste grad er opptatt av, og som var noe av det første jeg tok

tak i etter at jeg tiltrådte som olje- og energiminister. Det er nødvendig å finne en løsning på den utfordringen vi står overfor i denne regionen. Jeg har fokusert mye på kraftsituasjonen i Midt-Norge, bl.a. var jeg på et todagers besøk i området for å sette meg inn i situasjonen. Jeg har hatt møte med aktørene i dette området, og jeg har hatt flere møter med Norges vassdrags- og energidirektorat – NVE – og med Statnett, og jeg har hatt møter med aktuelle utbyggere av kraft, både i forhold til gasskraft og i forhold til annen type kraft. Det arbeidet som nå gjøres fra departementets side, gjøres i tett samarbeid med NVE, Statnett og ulike aktører i Midt-Norge.

Det er grunn til å understreke at situasjonen i Midt-Norge er spesiell, slik som representanten Løvik var inne på. Vi har hatt en svært rask forbruksvekst knyttet til industriutviklingen, bl.a. gjennom utvidelsen av Hydro Aluminium på Sunndalsøra. Midt-Norge er i dag det området i Norge som har størst utfordringer i forhold til forsyningsikkerhet for strøm. Det vil bli ytterligere vekst i området i årene framover, bl.a. knyttet til utbyggingen av Ormen Lange. Det er derfor ingen tvil om at det er behov for mer kraftproduksjon og økt overføringskapasitet i de nærmeste årene.

I et normalår er nå forbruket i Møre og Romsdal 4 TWh større enn produksjonen av elektrisitet i fylket. Dette innebærer at fylket er avhengig av stor import. Ser vi på Midt-Norge totalt sett, er forbruket 6 TWh større enn produksjonen. I sum innebærer dette altså at tilførsel til dette området vil måtte økes betydelig fram mot 2009.

Statnett har en viktig rolle i det arbeidet som nå gjøres. Statnett foretar flere større nettinvesteringer i området konkret knyttet til utvidelsen på Sunndalsøra og Ormen Lange-utbyggingen. Det er også innført en redusert innmatingstariff for nye produksjonsanlegg i området. Statnetts analyser av situasjonen i området viser at nytten av nettførsterkningen vil være stor. Det vil også være, som det er blitt sagt, betydelige nettmessige besparelser knyttet til å etablere ny produksjon i området. Det vil altså være en fordel om det også blir etablert produksjon og ikke bare nett.

I tillegg til de prosjekter som Statnett allerede er i ferd med å gjennomføre, er de også i ferd med å forberede investeringsprosjekter i regionen. Det tar, som kjent, imidlertid tid å få realisert disse. Økt overføringskapasitet som kan dekke det økte forbruket i dette området, kan, som representanten Løvik sier, tidligst være på plass i 2012. I løpet av de fem månedene som er gått siden jeg overtok som olje- og energiminister, har dette vært et høyt prioritert arbeid fra statsrådens side. Men det skal ikke mye fantasi til for å regne ut at når forbruksøkningen er på sitt største i 2009, og linjenettet først kan være på plass i 2012, kunne ikke dette arbeidet ha startet i oktober i fjor. Det burde ha startet for minst to–tre år siden, altså i den forrige regjeringens tid.

Dette er et arbeid som jeg i aller høyeste grad fokuserer på. Situasjonen er den at vi er sent ute i forhold til å forsterke linjenettet, og vi er sent ute i forhold til å bygge ny produksjonskapasitet i dette området. Det er altså slik at om Regjeringen i dag gav klarsignal til eventuelle utbyggere av

gasskraft i dette området, så skal det holde særdeles hardt, selv uten renskrav og uten noen utslippskrav i det hele tatt, å ha et gasskraftverk på plass til 2009, når de store forbruksøkningene kommer. På toppen av det hele vet vi ikke om noen av dem som har søkt konsesjon, vil forplikte seg til å bygge gasskraftverk. Det er også de klare signaler som er gitt fra utbyggerne. I et åpent møte som ble avholdt på Tjeldbergodden, hvor flere stortingsrepresentanter var til stede, ble det fra Statoils side understreket at selv uten renskrav var dette et marginalt prosjekt, som man ikke var sikker på om man ville realisere. Det viser litt av kompleksiteten i dette, og det gjenspeiles også i at av de konsesjoner som ble gitt i forrige periode av den forrige regjering, er det bare én som er tatt i bruk, og det er den på Kårstø, hvor man nå er i gang med utbygging, og hvor Regjeringen også er i gang med et omfattende rensprosjekt.

Det er altså ikke slik, som representanten Løvik påstår, at Regjeringen har sagt nei til bygging av gasskraftverk. Regjeringen har nå denne søknaden til behandling. NVE har gitt konsesjon. Statens forurensningstilsyn – SFT – har gitt sin innstilling til Miljøverndepartementet, og saken ligger i Miljøverndepartementet til behandling. Vi har også fått forhåndsmeldt en sak om bygging av gasskraftverk i Elnesvågen, som også kan være et aktuelt prosjekt. Der er det ikke søkt konsesjon – det er forhåndsmeldt så langt.

Det som Regjeringen har sagt, og som ligger til grunn i Soria Moria-erklæringen, er at vi skal bidra til at det blir CO₂-håndtering også når det gjelder framtidige gasskraftverk. Dette ligger selvsagt også til grunn hvis det blir bygd et gasskraftverk på Tjeldbergodden, men det skal ikke forsinke dette prosjektet. Hvis konsesjon blir tatt i bruk, skal vi parallelt med at utbygging i dette området foregår, sette i gang et arbeid med dette, med sikte på at CO₂-håndtering skal være på plass når gasskraftverket er på plass. Med den utbyggingstid det tar å få et gasskraftverk på plass, har vi omtrent like lang tid på å realisere dette som vi har på Kårstø. Det blir krevende, men situasjonen i Midt-Norge er spesiell. Den krever spesielle tiltak, og man kommer i gang for sent, først og fremst på grunn av at det ikke ble tatt tak i dette tidlig nok. Det har denne regjeringen til hensikt å gjøre noe med. Vi er allerede i gang med å gjøre noe med det, og vi venter også nå innspill fra aktørene i dette området, som jeg hadde møte med den 16. januar, for å høre hvilke planer de har i forhold til å kunne bidra til å løse denne situasjonen. Den er alvorlig, og jeg tar i aller høyeste grad den situasjonen som er i dette området, på alvor.

Det møtet som jeg hadde den 16. januar med aktører i dette området, var særdeles konstruktivt, og det kom fram flere ulike oppfatninger om hva som kunne gjøres. Det ble fra min side bedt om innspill så fort som mulig i forhold til aktuelle prosjekt, og det ble fra min side understreket klart at Regjeringen ville bidra til rask saksbehandling og også bidra til å kunne utløse aktuelle prosjekter enten det er snakk om alternativ energi som vind, småkraft eller gasskraft i dette området, for å få det på plass. For det er nødvendig å gjennomføre tiltak i dette området, enten i forhold til produksjon eller nett – primært begge deler.

Så vil jeg understreke at vi pr. i dag har gode systemer for å håndtere anstrengte kraftsituasjoner. Statnett har gjennom behandlingen av St.meld. nr. 18 for 2003-2004, Om forsyningssikkerheten for strøm mv., som ble lagt fram av den forrige regjeringen, fått utvidet og presisert systemansvaret i forhold til såkalte svært anstrengte kraftsituasjoner.

Det er dessverre ikke slik, som representanten Løvik sier, at det her kan bli etablert et eget prisområde i 2009. Det er allerede etablert et eget prisområde her. Det er Regjeringens ambisjon at det ikke skal tas i bruk. Det vil ikke være akseptabelt å bruke det som et virkemiddel i et slikt område. Derfor har Regjeringen satt høyt trykk på for å få økt kapasitet, både i forhold til overføring og i forhold til produksjon i dette området.

La meg avslutningsvis si at dette er en sak som jeg i aller høyeste grad tar på alvor. Jeg er i tett dialog med de berørte etater, både NVE, Statnett, utbyggere og ikke minst den regionen som vi her snakker om.

Som representanten Løvik henviste til, sa jeg før jul at det dessverre var langt fram for å få et gasskraftverk her. Jeg er dessverre redd for at det er ord som jeg også i dag må stå ved. Så kan man diskutere hva «langt fram» er i denne sammenheng. Selv om vi setter spaden i jorden i dag, vil det sannsynligvis ikke være gasskraftproduksjon i dette området før rundt 2009. Det er langt fram med tanke på den forbruksøkningen vi nå ser. Det innebærer at den forrige regjeringen burde ha tatt tak i denne saken på en helt annen måte enn det den gjorde.

Petter Løvik (H) [10:31:34]: Eg vil takke statsråden for svaret. Eg er spesielt fornøgd med det han sa om at det ikkje vil bli sett i verk eit eige prisområde eller vil bli høgare prisar i landsdelen vår. Eg tek det som eit løfte om at så ikkje vil skje.

Statsråden begynte med å seie at representanten Løvik tok feil på dei fleste punkta. Deretter gav han meg vel rett på så å seie alt. Det var ein konkret ting som han meinte at eg tok feil om, nemleg det at Regjeringa ikkje har sagt nei til gasskraftverk på Tjeldbergodden. Det er formelt sett rett, men i praksis betyr vel det å stille krav til CO₂-handtering frå dag ein eit nei. Dersom ein utbyggjar skal påleggjast så strenge krav og statsråden ikkje vil betale det økonomiske mellomlegget, er det like godt som eit nei. Det kunne vere litt artig også å høyre statsråden si haldning til kor stor del staten vil bidra med, dersom staten pålegg så sterke restriksjonar.

Det er eit paradoks i denne saka. Gassen frå Ormen Lange skal forsyne 40 millionar menneske i Storbritannia med gass. I Storbritannia vil gassen bli brukt til kraftproduksjon, til industri og i hushaldningane, alt utan CO₂-reinsing. Statkraft byggjer no gasskraftverk i Tyskland utan CO₂-handtering. Den norske regjeringa vil ikkje tillate bygging av eit gasskraftverk nær ilandføringsstaden i Møre og Romsdal, som vil forsyne ein halv million frå Møre og Romsdal og Trøndelag, utan kostbar CO₂-reinsing. Gassen frå Ormen Lange skal forsyne Storbritannia med gass. Storbritannia har mange kraftverk og industrielle anlegg som til saman slepp ut meir enn 200 mill. tonn

CO₂ pr. år. Den norske regjeringa vil stanse eit gasskraftverk på Møre på grunn av eit utslipp på 2,8 mill. tonn CO₂ pr. år, samtidig som det fører til at vi må importere kraft frå utlandet, som betyr betydeleg meir forureining enn dette.

Noreg eksporterer så godt som all gass vi hentar opp frå kontinentalsokkelen. I løpet av eit døgn eller to blir gassen brend ein eller annan stad i Europa, i kraftproduksjon, i industri eller i hushaldningar. Dette gir årlege utslipp av CO₂ frå norsk gass på 700 mill. tonn pr. år. I Noreg dreier diskusjonen seg om utslipp av 2,8 mill. tonn CO₂ frå Tjeldbergodden, eller 0,4 pst. av dei totale årlege utslippa av CO₂. Det er for desse 0,4 pst. at olje- og energiministeren er villig til å ta sjansen på ei kraftkrise i Midt-Noreg om få år. Eg håper det ikkje er for seint å snu, men som statsråden sjølv sa: Vi har dårleg tid. Vi kunne sjølvsagt ha begynt før, men det hindrar ikkje at vi no bør setje full fart på dette arbeidet.

Statsråd Odd Roger Enoksen [10:34:50]: Der representanten Løvik i sitt hovedinnlegg tok feil, var i beskrivelsen av Regjeringens håndtering av denne saken, ikke av de faktiske forhold rundt den situasjonen vi har i Midt-Norge. Der gav representanten en presis beskrivelse – for å presisere det fra min side.

Så kom jeg i skade for å si at det er et eget prisområde i Midt-Norge i dag. Det er det ikke. I dag har man ens pris. Det har å gjøre med at vi har en god magasinsituasjon. Det var et eget prisområde i dette området under siste tørrår, altså i den forrige regjeringens tid. Det er altså ikke noe man vedtar politisk. Den forrige regjeringen tok det i bruk og aksepterte at Møre var et eget prisområde under den tørrårssituasjonen man hadde da, slik at det er nevnt.

Det kan synes som et paradoks at gassen fra dette området skal gå til Storbritannia og ikke til å produsere energi eller tas i bruk her. Men det har overhodet ingenting med Regjeringens ambisjon om CO₂-håndtering å gjøre. Jeg må si at jeg er noe forbauset over at representanten Løvik fra Høyre legger så mye av sin argumentasjon på nettopp dette punktet. Da burde representanten Løvik ha hørt argumentasjonen fra Statoil i det møtet vi hadde på Tjeldbergodden, der det ble presisert at selv uten CO₂-kvotepriser og uten rensekraft var det slett ikke sikkert at dette anlegget ble bygd.

Nå opplever vi at sågar Fremskrittspartiet ber Regjeringen sette mer trykk i arbeidet med CO₂-håndtering. Jeg setter faktisk pris på at Fremskrittspartiet engasjerer seg på denne måten. Det forundrer meg at det da bare er Høyre som står igjen på arenaen og ikke vil ha CO₂-håndtering når det gjelder gasskraftverk.

Klimapolitiske spørsmål er av de viktigste miljøpolitiske spørsmål som vi vil stå overfor i årene framover. Det at Regjeringen har høye ambisjoner i forhold til å håndtere CO₂, burde etter min oppfatning få bred tilslutning i denne sal. Det skal ikke forhindre konsesjonsbehandling, framdrift og innfasing av ny produksjon i dette området.

Det er nødvendig å få på plass ny produksjon. Det er altså ikke sendrektighet fra denne regjeringen som gjør at vi i dag er i den situasjonen vi er. Det er en kombinasjon

av at det er et marked som bestemmer når det skal bygges ny produksjonskapasitet, et markedsprinsipp som Høyre er 100 pst. for – jeg har aldri hørt at Høyre er imot at markedet skal bestemme når produksjonskapasitet skal bygges ut – og av at nettførsterkningen ikke ble startet tidlig nok.

Asmund Kristoffersen (A) [10:37:33]: Både jeg og Arbeiderpartiet hilser en debatt om kraftsituasjonen i Norge svært velkommen, og i særdeleshet med sterk oppmerksomhet på situasjonen i Midt-Norge, spesielt i Møre og Romsdal.

Det er selvsagt noe spesielt at det inviteres til denne interpellasjonsdebatten fra Høyre, partiet til den nylig avgåtte olje- og energiministeren fra regjeringen Bondevik som ikke gjorde den minste anstrengelse for å ta tak i den meget bekymringsfulle situasjonen med en nær forestående kraftkrise i Møre og Romsdal. Likevel er det en viktig invitasjon til debatt, og jeg tar det meget positivt, men nå må arbeidet med å finne løsninger komme i gang, etter at så mye verdifull tid har gått tapt på grunn av manglende handling og engasjement, slik som statsråden så klart var inne på. Jeg er meget godt tilfreds med at Regjeringen, med olje- og energiministeren i spissen, på en så kraftfull måte har satt i gang arbeidet med å berede grunnen for bl.a. å kunne bygge gasskraftverk gjennom et bredt anlagt arbeid med CO₂-håndtering og finansieringen av dette.

Ubalansen i kraftmarkedet vil i nær framtid kunne få svært dramatiske konsekvenser. På landsbasis kan kraftproduksjonen variere fra ca. 150 TWh i våtår ned til ca. 90 TWh i et tørrår, med en middel på ca. 120 TWh. Dette innebærer et importbehov på ca. 30 TWh i en tørrårssituasjon, mens dagens nettkapasitet ikke gir oss mulighet til å importere mer enn mellom 15 og 20 TWh. Dette er selvsagt bekymringsfullt, samtidig som vi nå allerede har underkapasitet på vår produksjon i et normalår. Ekstra ille miljømessig sett er det at denne svære underbalansen må dekkes opp gjennom import av kraft produsert ved kullkraft- og atomkraftverk, spesielt fra farlige russiske atomkraftverk av Tsjernobyl-typen.

Det området hvor situasjonen er mest prekær, er Møre og Romsdal, slik det er påpekt tidligere her. Der vil en altså allerede i 2008/2009 ha et forbruk som er dobbelt så stort som produksjonen i et normalår, dvs. et antatt forbruk på oppimot 12 TWh og en produksjon på ca. 6 TWh, og med manglende overføringskapasitet inn i Midt-Norge. Det er faktisk slik at Statnett har beregnet at kraftunderskuddet i Midt-Norge i 2010 vil tilsvare hele Oslos forbruk, slik representanten Løvik også påpekte. Dette er en helt uvirkelig situasjon å komme i for en landsdel som har så enorme ressurser på land i form av vann og svære olje- og gassressurser utenfor kyststripa vår.

Konsekvensene av kraftmangel er uholdbare. Det sender svært negative signaler når det gjelder videre utvikling av landbasert olje- og gassvirksomhet. Faren for kraftmangel betyr stor risiko ved nyetableringer, og det reduserer også mulighetene til å trekke til seg ny virksomhet utenfra.

Hvorfor er så situasjonen så prekær i Møre og Romsdal? Svarene er bl.a.:

- så godt som ingen ny kraftproduksjon
- vekst i alminnelig forbruk
- en eventyrlig industriutvikling med bl.a. Hydro Aluminium – Europas største og mest moderne verk – Ormen Lange-utbyggingen, Hustadmarmor m.m.

Dette er virksomheter som ikke kan settes på sparebluss. Gassen må leveres punktlig i England 24 timer alle årets 365 dager, aluminiumsproduksjonen kan ikke stenges ned. Vi kan ikke komme i en situasjon der vi rammer vår industri og vår næringsvirksomhet.

Det må utbygges kraft i fylket. Og det er bare ett eller to gasskraftverk som kan dekke behovet. Vindkraft, bioenergi og småkraftverk kan bare bli mindre supplementer i dette bildet, selv om det kan ha betydning. Derfor må hver eneste stein snus for å få på plass gasskraftverk, helst innen tre–fire år. Og jeg må si fra denne talerstol at jeg forventer at de som har søkt og fått konsesjon, benytter sin konsesjon. Noe annet vil være mangel på samfunnsansvar, og det vil være å holde myndighetene, som nå er i gang med å legge forholdene til rette for ny kraftproduksjon, for narr. Og så vil det definitivt være nødvendig med nettutbygging inn i regionen, enten fra sør eller fra nord.

Jeg vil også fastslå, som også statsråden var inne på, at det vil være totalt uakseptabelt å bruke prismekanismen, som gjør at prisen på kraften til kundene blir dyrere i Møre og Romsdal enn ellers i landet. Det er et nasjonalt ansvar å sikre alle lik tilgang på kraft til noenlunde samme pris! Kraftmangelen kan definitivt ikke løses med sparing, ved at hushold og næringsliv må betale skyhøye priser. Til det er gapet altfor stort.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:43:04]: I dag er det dessverre en meget trist dag, selv om jeg håpet at det skulle være en gledens dag, for det vi var vitne til da vi hørte statsrådets innlegg, var faktisk varslingen av en kraftkrise. Virkelighetsbeskrivelsen han gav, var dyster, både når det gjaldt kraftsituasjonen og – ikke minst – Regjeringens virkemidler. Statsråden kom ikke med et eneste konkret tiltak som vil framskynde noen som helst økning i kraftproduksjonen, verken i Midt-Norge eller i landet for øvrig. Tatt i betraktning at han beskriver at det er en kraftkrise til stede i 2009, så skulle vi tro at det nettopp var tiltak han kom med.

Dialog, som statsråden sier han har med mange produsenter, gir ingen strøm. Statsråden beskriver den dårlige tiden vi har, og at det knapt nok er tid til å bygge gasskraftverk med dagens teknologi. Allikevel så skal Regjeringen stille krav om en ny teknologi som ingen andre gasskraftverk i verden har brukt av betydning. Det kan vises til at det er brukt ved et gasskraftverk i Lubbock i Texas, som er et lite putregasskraftverk, men faktum er at for gasskraftverk over 30 MW – og her snakker vi altså om et gasskraftverk på minst 400 MW på Tjeldbergodden – så har denne teknologien aldri vært prøvd. Når en knapt nok har tid til å bygge gasskraftverk med dagens teknologi, hvordan i alle dager skal en ha tid til å bygge et gasskraftverk med teknologi som en skal begynne å teste på

Kårstø fra 2009? Da vet en at en testing iallfall vil vare ett år før en evaluerer det. Da er man oppe i 2011 før denne evalueringen er ferdig. Og hvis det mot formodning viser seg at dette er en suksess, vil det ta ca. tre år å bygge et gasskraftverk. Da er en allerede fem år på etterskudd i forhold til det som statsråden selv har sagt er den kritiske tiden. Dette er tragisk.

Statsråden viser til at nå har til og med Fremskrittspartiet gått inn for å bygge et gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det viser litt hva slags merkelig virkelighetsbeskrivelse statsråden har. For det er jo ikke det Fremskrittspartiet har foreslått. Fremskrittspartiet har foreslått at det for det første ikke skal stilles særnorske krav til CO₂-håndtering for gasskraftverk, nettopp fordi så mange fagaktører sier at det er teknisk umulig å få til dette garantert innen 2009, og vi må se på hva vi klarer garantert å få til her, og ikke hva vi har håp om å få til. Jeg vil ikke være til stede den dagen folk i Møre og Romsdal og Trøndelag ser at det ikke er strøm i veggen.

Ta vekk de usikre rammebetingelsene som fins for gasskraftverk! Og så skal vi i tillegg kjøre et parallelt løp der en utvikler CO₂-verdikjeden, der staten tar ansvar økonomisk og teknologisk for å utvikle CO₂-håndtering, for å utvikle transportløsninger og for å utvikle mottaksanlegg på plattformer. Det kan vi godt gjøre, men det viktigste er at vi tar vekk den økonomiske og teknologiske risikoen fra utbyggerne, så de kan komme i gang nå. For som statsråden har sagt, vi har knapt tida og veien med dagens teknologi. Da er det galskap – for å gjenta det – å sette i gang med ytterligere strenge krav, som vi vet vil forsinke dette.

Det er ikke for ingenting at Statnett går ut og sier til oss politikere at dere må sørge for at man begynner å bygge gasskraftverk nå, vi kan ikke vente. Det er ikke for ingenting at ordførerne til Senterpartiet i regionen har et opprop for å bygge gasskraftverk nå, og vil vente med rensing til teknologien er klar. For det er de som vil se konsekvensene av det. Det er ikke for ingenting at fylkesordførerne til Arbeiderpartiet både i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag sier at vi må komme i gang nå – med dagens teknologi kan vi ha CO₂-rensingen etterpå. Men her kommer altså en statsråd og en regjering og sier at nei, her skal det være CO₂-rensing fra dag én, og hvis dere ikke har CO₂-rensing, blir det ikke bygd noe.

Når en ser hva Regjeringen har satset så langt, er det skuffende. Før statsbudsjettet ble lagt fram i fjor høst, var Heidi Sørensen ute i Dagsavisen og sa at det må komme 340 mill. kr på plass for å sikre framdriften på CO₂-rensingen. Det kom 20 mill. kr. Så vil noen si at ja, men det kommer penger i revidert budsjett. Det er ikke ofte det kommer så store beløp i revidert budsjett på noe som ikke er så prioritert, skulle en tro.

Så er problemet også at utbyggerne har sagt at får de i det hele tatt en ekstrakostnad på CO₂-håndtering, kommer de ikke engang til å begynne å bygge gasskraftverk. Det er jo der essensen ligger. Samtlige utbyggere som denne energi- og miljøkomiteen har truffet på, har sagt: Stilles det CO₂-håndteringskrav og vi som utbyggere må ta litt eller mye av denne ekstrakostnaden, bygger vi ikke. Det

gjelder Tjeldbergodden, det gjelder på Mongstad, det gjelder på Skogn. Til og med LO, som er fagråd til Regjeringen, har sagt at de tror at det bygges null gasskraftverk hvis utbygger må ta litt av eller hele kostnaden. Allikevel sier statsråden til ANB den 2. november:

«Staten kan ikke ta hele regningen. Aktørene må bite i det sure eplet og innse at de må ta aktivt del i arbeidet for å bruke CO₂ på en miljømessig måte.»

Det er greit å ha visjoner, men problemet er når disse visjonene ikke passer med virkeligheten og tidsdimensjonene. Da går det mot kraftkrise. Det er hyggelig for så vidt at Regjeringen er åpen og ærlig med hva vi kan forvente oss, men det er en tragedie for Midt-Norge.

Ivar Kristiansen (H) [10:49:03]: Statsråden slår fast at interpellanten tar feil på alle områder unntatt ett. Da hadde jeg faktisk forventet at statsråden skulle anskueliggjøre nokså tydelig for denne forsamling på i hva slags område interpellanten faktisk tok feil. Men det kom ikke et eneste bevis eller et eksempel på i hva slags område man har navigert feil. Jeg hadde også trodd at i denne store og viktige saken skulle statsråden benytte anledningen til å fremme noen signaler om hvordan man skal forvente å få behandlet den krisen som vi alle sammen vet vil oppstå i Midt-Norge hvis det ikke blir tatt beslutninger nå, altså nå i løpet av dagen eller om svært så kort tid.

Vi har altså i en av verdens største energinasjoner stilt oss i en slik situasjon at i de mest aktive næringsområdene i landet går vi en kraftkrise, energikrise, i møte. Nesten uansett hva vi velger å foreta oss i dag eller fremover, vil knapphet være det som kommer til å møte et av landets mest aktive næringsområder i løpet av få år. Og det Regjeringen svarer med når man står foran en underskuddsperiode og en situasjon hvor man har underdekning på rundt 9 TW rundt år 2010, som vi alle sammen er enige om, er ikke å anviser hva slags løsninger man ønsker å få på plass i 2009, men man velger å peke bakover. Man velger å si at dette skyldes den forrige regjering. Hva i all verden for slags signaler er dette til dem som ønsker å se fremover, som ønsker å satse fremover i Midt-Norge? Det er kanskje også et signal til dem som har satset. De som står bak aluminiumsverket og utvidelse på Sunndalsøra, Ormen Lange eller Hustadmarmor, må jo sitte og angre på at de tok fatt, med den usikkerhetssituasjonen som dagens regjering faktisk har gitt dem.

Og så sier statsråden: Jo, denne regjering har som ambisjon at Midt-Norge ikke skal bli et eget prisområde. Men hva i all verden for slags vei er det man navigerer etter når man vet at det er mangel på kraft og mangel på linjer og redusert konkurranse, ikke minst, i og med at man nå lar Statkraft få enda større markedsdominans i dette området i og med at man valgte å parkere Konkurransetilsynets inngripen mot Statkraft, som fikk ta hånd om Trondheim Energiverk? Man velger faktisk også å overkjøre ekspertisen vi har i landet, de nærmeste til å gi råd til Regjeringen, Statnett. Og man velger å overse de råd og anvisninger som de tre store selskapene i Midt-Norge gir: Det er bare én løsning fremover som kan gi svar på hvordan vi skal håndtere kraftkrisen, nemlig byg-

ging av et gasskraftverk. Så får man heller ta diskusjonen om postadressen til gasskraftverket.

Det er nesten så jeg hører Vera Lynn eller Doris Day i bakgrunnen når jeg hører statsråden fortelle hvordan man skal håndtere krisen i Midt-Norge. Altså: Det som skjer, det skjer – så får vi se hva som kommer til å skje. Vi ser at den nye regjeringen sier nei til utbygging av eksempelvis Vefvna. Man har skapt usikkerhet rundt fremtidig olje- og gassutbygging, 19. konsesjonsrunde, Norskehavet, Barentshavet. En grønt sertifikat-ordning er nå plutselig kanskje parkert, eller hvor den er lagt hen, det vites ikke. Man inngir usikkerhet og sier nei til Vefvna, nei til gasskraftutbygging som gjør at en kan håndtere krisen, og man har sagt nei til grønt sertifikat-ordning. Den forrige regjering sørget i hvert fall for at vi hadde og har rekordinvesteringer på norsk sokkel, den hadde lagt klar en ordning med grønt sertifikat og på område etter område anvist en løsning. Nå er det altså nei, nei, nei som preger utviklingen. Man tillater seg i debatten å si at dette skyldes den forrige regjering, og at interpellantens virkelighetsbeskrivelse, som også Regjeringens nærmeste rådgivere går god for, er feil på alle punkter. Det eneste håpet nå, hvis man ikke skal håpe på kollaps i industrien, håpe at industrien på Helgeland kollapse, eller håpe at industrien i Midt-Norge kollapse, er at Regjeringen nå er i stand til å anviser noen råd, og at man ikke kan leve lenger fremover med en beslutningskrise. Det fortjener faktisk Midt-Norge nå å kunne få et klart svar på: Hva er løsningen fremover, ikke bakover?

Heidi Sørensen (SV) [10:54:26]: Det er en aktuell, men på ingen måte ny sak vi har til diskusjon i dag. Stortinget behandlet for ca. to år tilbake utbyggingen av Ormen Lange, og det var flere av oss som da advarte mot den kraftsituasjonen som bl.a. det prosjektet var med på å utløse i Møre og Romsdal. Da fikk vi høre at dette går helt fint, dette er greit. Vi advarte den gangen og sa at vi med alle de prosjektene som ligger i Møre og Romsdal, vil gå mot en situasjon hvor vi får få gode valg igjen.

Slik som situasjonen er i dag, skal vi snu hver stein, og da mener vi altså hver stein, for å få en situasjon i Midt-Norge som er bedre enn den vi har i dag. Vi skal snu alle steiner på forbrukssiden, vi skal snu alle steiner når det gjelder ny fornybar produksjon, og vi skal også få til det som den forrige regjeringen ikke fikk til, en storsatsing for å få til gasskraftverk med CO₂-deponering.

Jeg må en liten visitt til den situasjonen vi har i Møre og Romsdal når det gjelder forholdet til energiloven og forholdet mellom tilbud og etterspørsel. Det må da være et paradoks for noen som tror på den teorien i hvert fall, at det er definitivt en etterspørsel etter mer kraft, men det er ingen produsenter som sier at det er noe som er lønnsomt å sette i gang. Det må kanskje være en liten markedsrett, eller hva er det? Fungerer ikke dette liberaliserte energimarkedet slik at man faktisk får ny produksjon ut? For det er riktig, som flere har understreket: Statoil, selv om de har fått konsesjon, uavhengig av hvilke krav som stilles, vil ikke bygge gasskraftverk på Tjeldbergodden med de prisene som i dag er på gass, og med de pri-

sene man kan få for å selge norsk kraft på det nordiske markedet. Det må man bare ta innover seg. Jeg synes at det er litt skjebnens ironi i denne saken at noe av det som, hvis man får på plass en verdikjede for CO₂, kan bidra til at gasskraftverket med CO₂-deponering blir lønnsomt, er nettopp CO₂-deponeringen, fordi etterspørselen etter CO₂, hvis vi får på plass verdikjeden, kan være med og drive lønnsomheten i kraftproduksjonen. Det er en skjebnens ironi, men den kan bli sann.

Så reagerer jeg på måten interpellanten Løvik omtaler klimaproblemet på. Jeg trodde det var slik at Høyre stod bak klimaavtalen fra Kyoto, og i klimaavtalen fra Kyoto er det skrudd sammen slik at utslipp på norsk jord svarer Norge for. Interpellanten snakker som om det er slik at hvis vi slipper ut ting her, får vi minus i vårt klimaregnskap. Det er ikke slik. Både representantene fra Fremskrittspartiet og representantene fra Høyre i dag snakker som om klimautslipp ikke har en kostnad. Klimautslipp har med klimaavtalen en kostnad, og det valget vi står overfor da, er: Skal vi, slik som jeg kanskje antar at representanten Løvik mener, dra til Russland eller andre land og kjøpe kvoter til en pris vi ikke aner hva er, kanskje 200 kr pr. tonn, kanskje 400 kr pr. tonn? Eller skal vi si, nei vet du hva, istedenfor å gjøre det skal vi investere i ny teknologi og arbeidsplasser i Norge, og være med og drive fram det som kan gjøre at vi kan løse problemet på sikt? Det er offensivt. Det er det vi gjør i forhold til Tjeldbergodden, vi sier: Nå står vi foran et viktig veivalg, vi skal være med og skape arbeidsplasser, vi skal være med og utvikle teknologi som kan bli den teknologien som gjør at vi får løst problemet, og ikke bare kjøpe oss fri gjennom å kjøpe kvoter vi ikke engang aner hva kommer til å koste.

En liten visitt til Fremskrittspartiet: Jeg syntes det var positivt det jeg leste i avisene i helgen, at Fremskrittspartiet nå ville være med og bidra til dugnaden for å få CO₂-deponering. Da synes jeg kanskje det er litt merkelig at man omtaler det fantastiske teknologi- og miljøprosjektet som det er, i så negative ordelag som de har gjort fra talerstolen her i dag. For får vi til det, er det fantastisk, ikke bare for Norge, men det kan være med og sette Norge på kartet internasjonalt og gjøre at vi bidrar til å løse den aller største utfordringen vi har miljømessig, nemlig klimaspørsmålet, noe vi kan være meget stolte av.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:59:37]: Høyt forbruk kombinert med stagnert produksjon har ført til at vi nå ikke dekker strømforbruket vårt med egenprodusert vannkraft; vi må i tillegg også importere energi fra bl.a. kullkraftverk i utlandet. Dette er ikke bare et kapasitetsproblem. Det er også et forbrukerproblem. Skal vi bygge oss ut av dette gapet, må vi angripe denne utfordringen på flere måter. Vi må spare og effektivisere bruken av de ressursene vi har til disposisjon. Vi må modernisere eksisterende kraftverk, og vi må forsiktig ruste opp nettet for allerede utbygde vassdrag. Vi må også innse at vi må tilføre markedet mer kraft.

Framtidsutsiktene i Midt-Norge tydeliggjør de utfordringer vi står overfor på landsbasis i årene som kommer. Energibedriftenes landsforening antyder at det er fare for

nettsammenbrudd i Midt-Norge allerede i 2008 på grunn av store spenningsfall. Derfor må vi ha en aktiv politikk som kan øke forsyningssikkerheten. Skal vi unngå en kraftkrise, må vi redusere forbruket vårt av elektrisk kraft, legge om energiforsyningen til fornybare energikilder og øke fleksibiliteten med tanke på hvilke energikilder vi bruker til oppvarming.

I praksis betyr dette at vi må satse på norsk fornybar energi og på gasskraftverk med CO₂-håndtering, som kan erstatte energiformer med høye utslipp av klimagasser. I dag går om lag 95 pst. av produsert naturgass til eksport. Kristelig Folkeparti ønsker å ta i bruk en større del av våre gassressurser i Norge. I EBLs undersøkelse fra februar i år er 58 pst. av de spurte positive til gasskraftverk. Kristelig Folkeparti ønsker å legge til rette for bygging av gasskraftverk med håndtering av CO₂ fra første dag, for med de store utslippene av klimagasser vi har i verden i dag, vil det være uforsvarlig ikke å kreve CO₂-håndtering. Dette er ikke galenskap, slik det er blitt framstilt i debatten tidligere i dag.

Vi må bruke teknologi til å fange CO₂, og vi må bruke teknologi for å få returnert denne tilbake til sokkelen som hjelp til merproduksjon av olje i eksisterende felt. Dette blir altså både et godt energiprojekt og et godt miljøtiltak.

Enda flere i EBLs undersøkelse er mer positive til vindkraft enn til gasskraft. Hele 64 pst. er positive til bruk av vindkraft. Vindkraft er en viktig del i arbeidet for å få mer fornybar energi. Vindkraft, med de naturgitte forutsetningene Norge har, vil kunne gi et vesentlig tilskudd av fornybar energi til vårt land. Når vi nå skal utnytte dette potensialet, er det samtidig viktig at vindkraftutbyggingen skjer på en bærekraftig måte og også på steder der konfliktnivået er håndterbart.

Vi har i dag et spesielt høyt forbruk av elektrisk kraft fordi vi bruker så stor andel av vår elektriske kraft til oppvarming. Kristelig Folkeparti vil øke ambisjonsnivået for energiomlegging, slik at satsingen skal utløse 15 TWh pr. år innen 2010. Da er det bl.a. viktig å få økt bruk av vannbåren varme, både i nybygg og i bygg som renoveres.

Biobrensel som ved og pellets er fornybar energi som i stor grad kan erstatte bruk av strøm til oppvarming, og det er praktiske og miljøvennlige oppvarmingsløsninger. Pelletsovner gir lavt utslipp av partikler og har en forbrenning opp mot 90 pst. Da vi hadde en svært kald vinter for noen år tilbake, så mange av forbrukerne seg om etter alternative fyringsformer. De som konverterte til pelletsfyring i denne perioden, fikk delfinansiert kostnaden med støtte fra Enova. Denne ordningen eksisterer ikke lenger, og salget av pelletskaminer har derfor gått ned. Jeg vil utfordre statsråden nå til på nytt å legge til rette for en slik ordning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Dette vil gi forbrukerne tid til å planlegge innkjøp tidnok til høsten og til vintersesongen 2007. Jeg håper at Regjeringen vil være positiv til et slikt økonomisk og også miljøvennlig energialternativ, som også må være i tråd med Soria Moria-erklæringen, slik jeg leser den.

Ola Borten Moe (Sp) [11:05:03]: Jeg har lyst til å begynne med å si at dette er en fryktelig viktig debatt. Den

har allerede vært viktig en stund, og det er bra at den blir dratt inn i stortingsalen. Det er imidlertid vanskelig å starte denne debatten uten å kommentere interpellantens og spesielt Høyres innstilling til denne debatten. Min virkelighetsoppfatning er at man, og da spesielt fra Høyres side, har gått inn i denne situasjonen med åpne øyne. Man satt med olje- og energiministeren i den forrige regjeringa. Man hadde og burde ha hatt full oversikt over situasjonen. Likevel ble det ikke igangsatt noen tiltak for å løse disse utfordringene.

Det veit vi, for sjøl om vi nå fatter investeringsbeslutninger om å bygge tilstrekkelig overføringskapasitet inn i regionen, vil ikke det være på plass før i 2012, altså lenge etter at dette problemet er blitt et faktum. Vi veit at det å utløse ny produksjon vil kunne komme til å ta betydelig mer tid enn den tida man har til rådighet. Jeg sier dette for å understreke det poenget som statsråden kom med. Dette er problemer som man har visst om lenge, og som man burde ha tatt tak i for lenge siden. Da er det drøyt å komme og legge det hele og fulle ansvaret for den situasjonen som har oppstått, i fanget på sittende regjering og sittende statsråd.

Jeg har også lyst til å understreke at dette er alvorlige saker. Det er lenge siden vi har vært i en situasjon der det har vært snakk om utkoblinger og egne prisområder. De fleste av oss trur jeg har vært av den oppfatning at en slik kvalitet på planleggingen av viktig infrastruktur hører heime helt andre plasser enn i Norge.

Den situasjonen vi ser i Midt-Norge, er resultatet av vellykkete industrietableringer på Møre. Det er bra, og det representerer en utvikling som vi ønsker. Senterpartiet mener at elkraft er noe av det som er nødt til å være på plass i et moderne og velfungerende samfunn. Situasjonen i Midt-Norge gir grunn til å sette spørsmålsteget ved om forsyningssituasjonen og forsyningssikkerheten i vårt markedsbaserte elforsyningssystem fungerer.

Vi har altså en situasjon der det er stor mangel på kraft, uten at systemet klarer å få inn ny produksjon. Den liberaliserte ellovgevingen vår har fungert godt i en periode der det var overskudd. Det kan tyde på at den fungerer dårligere i en periode med underskudd. Incitamentene er i alle fall ikke sterke nok til å få på plass ny, tilstrekkelig produksjon. Situasjonen i Midt-Norge er spesiell, men min spådom er at vi kommer til å se det samme i resten av landet. Der er jo tendensen også forholdsvis klar. Jeg sier dette fordi jeg har lyst til å nevne at gjennom den varslede gjennomgangen av energiloven kommer Senterpartiet til å vektlegge kraftbalanse og forsyningssikkerhet på en helt annen måte enn i dag.

Så til handlingsrommet i Midt-Norge. Vi er nødt til å iverksette tiltak for å ta imot utfordringene som ligger der. Jeg har lyst til å si med én gang at det er én ting som vi ikke skal gjøre, og det er å etablere et eget prisområde i Midt-Norge som er så høyt at man faser ut forbruk. Det vil i realiteten si at man skal legge ned kraftkrevende industri i Midt-Norge fordi det ikke er nok kraft der. Det er etter vår oppfatning et handlingsrom som ikke eksisterer. Da står man igjen med tre strategier: Man er nødt til å øke produksjonen, man er nødt til å øke overføringskapasite-

ten, og man er nødt til å redusere det generelle forbruket, akkurat som i resten av landet. Vår oppfatning er at vi er nødt til å ta tak i og gjøre alle disse tingene.

Noe kan løses gjennom ny, fornybar energi. Det er store muligheter for det også i Midt-Norge. Man skal ikke flire av vindkraftpotensialet. Bare på Fosen ligger det på 1 TWh. Men det har vært fokusert på gass her, og det blir lansert som det eneste alternativet for å møte den utfordringen man står overfor. Og så blir det sagt at årsaken til at man ikke får gasskraftverk, er særnorske renskrav. Det er en virkelighetsoppfatning som jeg ikke deler. Det har vært gitt konsesjon til gasskraftverk i Midt-Norge uten renskrav i seks år, uten at det har blitt realisert.

Jeg var til stede på Statoils konferanse på Tjeldbergodden, der de sa rett ut at de ikke kommer til å realisere noe gasskraftverk med de gassprisene som er i dag, heller ikke uten krav til rensing. Det ville ha vært mer konstruktivt om opposisjonen kunne ha foretatt den realitetsvurderingen at sånn er det, og så kunne man heller ha kommet med konstruktive forslag til hvordan man kunne ha tatt i bruk norsk gass i Norge.

Gunn Berit Gjerde (V) [11:10:35]: Eg vil slutte meg til det mollstemte bekymringskoret som no er her i salen, som vel er eit av dei mest samstemte som eg har opplevd politisk.

Vi er alle klare over det vi står føre i Midt-Noreg, og spesielt i Møre og Romsdal, nemleg ei krise i 2009–2010. Vi er også alle einige om, slik eg ser det, at vi må ha gasskraftverk. Og så er spørsmålet: med eller utan rensing? I tillegg til det må vi satse på å kome med parallelle tiltak på andre energikjelder. Eg er forundra over at energiministeren no seier han vil stimulere til vindkraft- og småkraftverktbygging parallelt, men likevel ikkje får på plass dette med grøne sertifikat, som no er den største barrieren for at vi skal få på plass vindkraft- og småkraftverktbygging på ein fornuftig måte.

Derimot vil eg ikkje slutte meg til det som Høgre no seier, at det er nødvendig å byggje eit gasskraftverk utan rensing. Eg synest Høgre er gammaldags som ikkje vil vere med på det som Regjeringa no har stilt i utsikt, at det er mogleg å få på plass eit gasskraftverk med rensing. Eg vil gje Regjeringa full støtte til det som er sagt i Soria Moria-erklæringa om bygging av gasskraftverk med CO₂-handtering.

I tillegg synest Venstre også at det er greitt å snakke om energiøkonomisering. Det er ingen som snakkar om det lenger. Men sjå kva vi gjer i våre privatliv, i vårt offentlege liv og i næringslivet! Vi tenkjer aldri ein tanke om å spare straum lenger. I min barndom hadde vi ei nål som stod på veggen og dirra, og når det vart overforbruk, gjekk far og slo av varmtvassstanken. Vi tenkjer aldri sånn. Nei, vi byggjer oss hytte, og vi byggjer oss varmekablar i alle retningar. Vi kan godt ta opp igjen tanken om energiøkonomisering.

Så opplever eg at vi står her og skuldar på kvarandre. Eg er einig i det som Heidi Sørensen seier, at det er klare signal om at dette temaet vart kosta under teppet ved Ormen Lange-utbygginga, og også ved Hydro Alumini-

um-utbygginga. Det må både Arbeidarpartiet, som berre snakka om arbeidsplassar, og Senterpartiet, som hadde fylkesordføraren den gongen under Ormen Lange-utbygginga og ved prosjekteringa der, i lag med andre ta ansvar for.

Når det gjeld Framstegspartiet, er dei i ferd med å utgreie bygging av atomkraftverk, og leiaren i utvalet for det har sete i Møre og Romsdal. Dei har aldri vore offensive på ny teknologi.

Så står vi igjen med korleis gasskraftverksaka må løysast. Statsråden har sagt at Regjeringa vil satse fullt på gasskraftverk, men det er usikkert om selskap vil satse på gasskraftverk utan rensing. Då må vi sjå på moglegheitene. Og verdikjeda, som Bellona har presentert, er ei av dei. Eg synest den er veldig positiv, og det må vere moglegheiter for økonomi i det og å få sett den økonomien saman.

Sameleis må vi ta inn dette med Kyoto-kvoten, som vi må kjøpe dersom vi ikkje løyser det. Det er også ein pris som Regjeringa må betale uansett. I tillegg til det må vi ha store innføringslinjer. Og ei av innføringslinjene som skal gå over to naturvernområde, kostar 1,2 milliardar kr.

Kvifor kan vi ikkje gjere sånn som vi gjorde med tunnelbyggingar og ferjesubsidiar? Desse pengane må det gå an å overføre frå Statnett sine inntak til bygging av eit gasskraftverk. Det må vere mykje meir fornuftig å byggje ut krafta der ho trengst, enn å ta ho inn frå andre delar av landet, som krev dei store linjene i hundremetersbeltet gjennom naturområda våre.

I tillegg vil eg gjerne høyre statsråden i dag seie noko om tilskot til eit gasskraftverk med rensing. Det held ikkje at vi seier at det ikkje er selskap som står klare til å ta på seg dette. Med alle moglegheitene som finst til ei anna finansiering av dette, må også statsråden seie at Regjeringa er villig til å gå inn, slik at det vert bygt.

Eg er glad for at statsråden seier i dag at det ikkje skal verte høgare prisar på kraft i Møre og Romsdal enn andre stader. Men no må vi også få svaret på korleis vi skal løyse krisa framover. Regjeringa må inn med stimulerande tiltak.

Tore Nordtun (A) [11:15:55]: Kraftsituasjonen i Midt-Norge, som interpellanten og statsråden begge har pekt på, er meget krevende. Det er klart at hvis vi ikke skal gå rett inn i en krise, må det til et spleiselag over hele linjen. Og da mener jeg et ordentlig spleiselag, av både staten og distriktet og ikke minst av selskapet som er etablert i området, og som har visse konsesjoner ute på sokkelen. Hver eneste stein må snus for å få dette til, og dette skal vi få til.

Vi er også i den situasjon at selv om det blir tilført ny produksjon i området via vindkraft, biokraft og annet, vil ikke det være tilstrekkelig. Det vil bare være et supplement. Med andre ord: Vi står foran to realistiske scenarier. Det er enten å bygge et gasskraftverk, med den håndtering det krever, eller å skaffe tilførsel av kraft inn i regionen. Begge deler vil ta tid, men vi må også se på dem samtidig.

For oss i Arbeiderpartiet er bruk av gass innenlands meget klart formulert i Soria Moria-erklæringen. Det er

(Nordtun)

satsingsområdet vårt framover. Det er punkt for punkt listet opp i regjeringserklæringen hva vi vil gjøre på dette området. Regjeringen har nå sittet i vel 100 dager, men vi skal få dette til når vi legger stein på stein. Det er klart at gasskraftverk pr. i dag ikke er lønnsomme, og at det pr. i dag heller ikke fullt ut er et CO₂-marked. Men kombinert med et stort energibehov i Midt-Norge og et CO₂-lager som kan brukes om noen år for å ta opp mer olje, vil dette bli lønnsomt. Det vil gjøre at gasskraftverk bedriftsøkonomisk, samfunnsøkonomisk og miljømessig vil være lønnsomt. Og det er denne trekanten vi må se dette i.

For Arbeiderpartiet er det viktig at gassproduksjonen skjer innenfor Kyoto-avtalens rammer og forpliktelser, og at den må inngå i det internasjonale kvotesystemet for å sikre at de totale CO₂-utslippene ikke øker. Det er derfor viktig at et gasskraftverk – hvis det blir bygd, og det må bygges – må ha CO₂-håndtering, og det må finnes gode løsninger for deponering og senere bruk av CO₂.

Jeg ble litt overrasket i helgen, og litt glad også, da jeg så og hørte Fremskrittspartiets utspill. Jeg stilte meg spørsmålet: Fremskrittspartiet i alle retninger? For det som jeg kunne lese ut av det, betyr at Fremskrittspartiet nå anerkjenner klimaendringer gjennom CO₂-utslipp. Dermed må jeg si at da må jo partiets tidligere politikk og programformuleringer på miljøområdet falle i grus. Dette vil jo bety, med det utspillet som Fremskrittspartiet nå hadde i helgen, at det er en ganske sterk tverrpolitisk enighet om dette. Men jeg må få lov til å sitere Fremskrittspartiets program på dette området. Det står på side 36, der de snakker om CO₂-problematikken vår, og at den er basert på ufullstendig vitenskapelig grunnlag:

«Man bør derfor unngå å sløse knappe ressurser på å sette i verk en rekke symbolske tiltak mot CO₂-utslipp uten at det vil ha noen påviselig effekt.»

Nå siterte jeg Fremskrittspartiets program, men det de sa i helgen, var noe fullstendig annet, og det er jeg meget glad for.

Jeg vil gå videre til å si at ved etablering av gasskraftløsninger med CO₂-håndtering kan sokkelen bli et deponeringssted for store mengder CO₂. Vi må kunne bruke CO₂ til å få opp mer olje og gass. Det er nå svært viktig at den samfunnsmessige lønnsomhet vurderes i disse prosjektene, og vi må se gassrørledningen, kraftproduksjonen og reinjiseringsen av CO₂ i en totalsammenheng. Det er viktig.

Jeg setter pris på at denne interpellasjonen ble reist, men jeg hadde på mange måter gjerne sett at interpellanten var litt mer ydmyk når Høyre tross alt har sittet og styrt, til og med med energiministeren, i fire år. De har faktisk ikke løftet en eneste finger for å komme denne situasjonen i Midt-Norge i møte. Det er en ansvarsfraskrivelse uten like. Jeg må også si at det svaret vi fikk da vi tidligere stilte disse spørsmålene til den ministeren som hadde dette ansvarsområdet, var: Ja, hvis det er så lønnsomt, så bare sett i gang, men vi vil ikke ha noe med det å gjøre.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:21:34]: Denne interpellasjonen er svært aktuell, og den avdekker i realiteten de store nasjonale kraftforsyningsutfordringer Norge som nasjon nå er stilt overfor. Situasjonen i Midt-Norge er bare begynnelsen på en større og varslet kraftkrise i Norge.

Jeg vil tillate meg å vise til et oppslag i Aftenposten 7. februar av adm. dir. Finn Bergersen jr. i Næringslivets Hovedorganisasjon og adm. dir. Steinar Bysveen i Energidriftenes Landsforening, med overskriften «En kraftløs energinasjon». Et lite sitat derfra:

«Vi har malt oss inn i et hjørne. Ved stadig å vende tommelen ned for ny kraft har vi fått et voksende kraftunderskudd som truer forsyningsikkerheten for folk flest og landets bedrifter.(...) I energinasjonen Norge må vi i år med normal nedbør importere rundt seks milliarder kilowattimer – omtrent tilsvarende Oslos årsforbruk. Situasjonen på Møre er bare det siste eksempelet på en urovekkende trend.»

Før denne debatten var jeg inne på bl.a. Senterpartiets internettsider. Der fant jeg oppslaget: Kraftkrise i Midt-Norge – hva nå? Senterpartiet slår der fast at det er ingen tvil om at vi trenger mer kraft. Vi må bygge ut mer vannkraft, står det på Senterpartiets internettside, og:

«Grønne sertifikater vil bety mye for å få inn ny kraftproduksjon.»

Men hva er det som har skjedd når det gjelder grønne sertifikater? Jo, dette er fullstendig skrinlagt. Vi så fram til å få på plass en felles norsk-svensk ordning innen 1. januar 2007, men dette er nå kokt helt bort i kålen. Det er vel symptomatisk for den mangel på energipolitikk som denne regjeringen har.

Jeg vil også vise til at det var en spørreundersøkelse i regi av EBL nylig der det kom fram at åtte av ti spurte mener det er behov for investering og ny kraft. 58 pst. av de spurte i Norge er altså for nye gasskraftverk.

I flere år har det politiske flertallet i Norge motarbeidet utbygging av ny kraftproduksjon i Norge. Det ene vannkraftprosjektet etter det andre er enten blitt sterkt redusert eller stanset fullstendig. Resultatet er at vi har fått et stadig voksende kraftunderskudd som truer forsyningsikkerheten i Norge dramatisk.

Fremskrittspartiet har i en årrekke advart mot denne utviklingen, men uten, dessverre, å få noe særlig gehør her i Stortinget. Det er derfor med stor bekymring at Fremskrittspartiet må konstatere at den sittende regjering ikke viser vilje eller evne til aktivt å ta tak i de kraftmessige utfordringene som nå tårner seg stadig hurtigere opp her i landet. Både industrien og private husholdninger trenger en stabil strømleveranse til lavest mulig pris. I år er situasjonen den at strømprisen har blitt doblet i forhold til i fjor. Senest – nå ser jeg at statsråden ikke engang gidder å høre på innlegget – i går tok jeg opp dette med økning i strømprisene med statsråd Enoksen i Stortingets spørretime. Jeg prøvde å påvise de bakenforliggende årsakene til prisøkningen. Svaret fra olje- og energiministeren var lite oppløftende. Det var direkte svadapreget, og det gav ingen god løsning på hva Regjeringen vil gjøre for å møte de energimessige utfordringer Norge er stilt overfor.

Så mitt synspunkt er at den rød-grønne regjeringen vil bli en katastrofe for den norske forsyningssikkerheten framover dersom det vi har sett hittil av manglende kraftpolitikk, skal fortsette.

Gasskraft er en effektiv måte å tilføre det norske og det nordiske kraftmarkedet betydelig økt kapasitet på, men da må vi ikke ha særnorske CO₂-krav og en famlende regjering som ikke vet hva den vil i gasskraftspørsmålet. Fremskrittspartiet krever derfor bygging av flere vannkraftverk i Norge, men ikke minst bygging av en rekke gasskraftverk, med fortrinnsvis de samme rammevilkår som man har for bygging av gasskraftverk i andre land. Det er urovekkende at det bare, etter mitt syn, er Fremskrittspartiet som lenge har tatt på alvor den anstrengte kraftsituasjonen vi har i Norge. Det er nå viktig å sikre tilgang på ny kraft. Fremskrittspartiet er klar for det, og vi spør oss stadig vekk: Hva er det egentlig de andre partiene nøler etter? Har man ikke skjont alvoret i situasjonen? Kraftkrisen er på vei, og – jeg holdt på å si – nå er det på tide at vi tar dette på alvor. På bakgrunn av den utviklingen som har vært – og det har Fremskrittspartiet lenge påpekt – er det all mulig grunn til aktiv handling.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «svadapreget» ikke er et veldig godt parlamentarisk uttrykk.

Øyvind Halleraker (H) [11:27:00]: Jeg har innledningsvis lyst til å komme med en liten kommentar til representantene Borten Moe og Nordtun. Jeg må få minne dem om at den forrige regjering fornyet tre gasskraftverkskonsesjoner for konvensjonelle gasskraftverk. Et av disse ble faktisk startet opp før flertallsregjeringen tiltrådte. Det er flertallsregjeringen som har skapt betydelig usikkerhet, med krav til CO₂-rensing også for disse, uten å anviser hvordan dette skal løses. Det er snart fire måneder siden jeg fra denne talerstol spurte statsråden om hvordan dette skulle håndteres, uten at jeg foreløpig har registrert noe svar på dette.

Så sent som en uke før valget hadde representanten Nordtun en kronikk i *Haugesunds Avis* der han nærmest krevde at gasskraftverkene måtte bygges. Nå har altså pipa fått en annen lyd.

Midt-Norges kraftunderskudd er alvorlig. Det undrer meg at Regjeringen ikke tar denne saken mer alvorlig. Jeg hører at statsråden i dag sier at han gjør det, men det gjenstår å se om dette resulterer i handling. Det nytter ikke å stikke hodet i sanden og tro at noe løser seg selv. Her må det aktiv handling til, og det på en måte som gir tillit og forutsigbarhet for aktørene i næringslivet. Det er tross alt de som skal sørge for at denne krisen løses.

Situasjonen i Midt-Norge er ikke enestående. Dette er et nasjonalt problem. Jeg vil derfor løfte blikket litt og kikke litt lenger sør på Vestlandet, der vi er i nøyaktig samme situasjon. På Mongstad har Statoil et av Nord-Europas største raffinerier, med en kapasitet på 9 millioner tonn olje pr. år. De har søkt konsesjon på et energiverk, som drevet med naturgass vil gi en langt mer miljømessig og energieffektiv løsning, med en virkningsgrad på helt opp til 80 pst. Varmeverket vil også gi kraft nok til å er-

statte dagens landtilførsel av strøm, fra det ordinære nettet til Troll A-plattformen, og i tillegg gi 40 megawatt effekt i nettet. Dette er altså et columbi egg med felles energiløsning for Troll og Mongstad. Men det løser også et annet problem, nemlig det underskudd på elkraft som også er i dette området. Statnett har foreslått en ny kraftlinje fra Sima til Samnanger for å bøte på denne situasjonen. Et kraftlinjespenn langs hele Hardangerfjorden er kontroversielt miljømessig og har reist en storm av protester. Energiverket på Mongstad kan gi et pusterom for denne akutte situasjonen, men da må statsråden handle raskt.

Hordalandsbenken var nylig på besøk hos Statoil Mongstad og fikk klar beskjed med tilbake om at konsesjonen og utslippstillatelsen må være på plass i løpet av våren, ellers vil hele prosjektet stanses, så her er faktisk ingen tid å miste. Mongstad har i dag et betydelig miljøproblem, så her ligger det an til en vinn-vinn-situasjon som jeg regner med at olje- og energiministeren er vel kjent med. Jeg regner videre med at han forserer arbeidet med å løse dette kraftunderskuddet og behandlingen av konsesjonen for Mongstad, og også situasjonen for Midt-Norge.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Bjørn Jacobsen (SV) [11:31:10]: Eg brukar vanlegvis å rose interpellanten for godt initiativ osv., men i dette tilfellet har eg ikkje lyst til å gjere det, heller det motsette. For eg oppfattar ikkje interpellasjonen som eit godt bidrag til å løyse ei eventuell kraftkrise i Møre og Romsdal, heller som eit skot for å få opp også i Stortinget den kampanjen som foregår for å byggje gasskraftverk. Det er for så vidt ærleg nok å ha ein kampanje for å byggje gasskraftverk, men då skal ein også vere ærleg på at det er det ein held på med. Siste skot på den kampanjen er jo Framstegspartiets forslag om atomkraft – så der ligg det.

Korfor blir det ikkje bygt gasskraftverk i Noreg? Det er på grunn av høg olje- og gasspris. Vi veit, og det blei sagt av representanten Nordtun her tidlegare, at det må til eit offentleg og privat spleiselag for å få dette til. Eg har ikkje sett ein 50-øring enno frå Shell, som i fjor gjekk med 153 milliardar kr i overskot, eller frå Statoil, som gjekk med drygt 30 milliardar kr i overskot. Kvar er innspela frå det private næringslivet for å få til eit spleiselag, og for å få til CO₂-reinsing? Det er det verda etterspør, det er det Midt-Noreg og Møre og Romsdal etterspør. Då må også dei private komme med nokre pengar til den potten, ikkje berre med ord. Så får vi då sjå på kva vi klarer å komme inn med av midlar herfrå, når den tida kjem. Men at det må til eit spleiselag for å løyse problemet, er det vel liten tvil om.

Så er det slik at denne krisa, i den grad det er ei krise, først og fremst er ei unnlatings synd av dimensjonar. At vi ikkje bygde ut alternativ energi då oljeprisen var lågare, kan ein kanskje bortforklare og forstå, men ikkje at vi ikkje gjer det no, med dei enorme overskota som oljeinntektene gjev oss – at vi ikkje då bruker den historiske moglegheita til nettopp å gjere det vi skal gjere, og som ungdommen forventar av oss, nemleg å investere i framtidens

energiberarar i ny fornybar energi. Dette er eit krav frå ungdommen i Møre og Romsdal. Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon Changemaker hadde eit stort seminar i landssamlinga i Fræna utanfor Molde førre helg. Dei hadde eit unisont krav om at vi politikarar må klare å levere noko i forhold til den globale klimatrusselen. Det er meldinga frå ungdommen.

Så veit vi at det finst knapt eit fylke i Noreg som har betre føresetnad enn Møre og Romsdal for å drive med alternativ energi. Kva er det då vi har mangel på der? Jo, det er rørleggjarar, sveisarar og ingeniørar. Kva er det som skal til dersom ein skal byggje eit fjernvarmeanlegg? Jo, sjølvsgagt rørleggjarar og sveisarar. Kva er det som skal til dersom ein skal byggje ei vindmølle? Jo, sjølvsgagt gir. Kven er det som er best i verda på å byggje gir? Jo, det er sjølvsgagt industrien i Møre og Romsdal. Vi må gje ungdommen vår trua på at Møre og Romsdal skal kunne bli ei mindre bør for resten av verda. Då må vi også leggje opp til at arbeidsplassane blir deretter. Ungdommen må ha tiltru til at vi verkeleg vil gjere noko, tiltru til at det vi set i gang med, vil gje konkrete resultat. Det vi må begynne med, er å presse oljeselskapa. Dei har mest lyst til å dra nordover, der oljen og gassen ligg endå lettare og billegare tilgjengeleg. I staden bør dei bli med på noregshistoria sitt største spleiselag for å få utvikla den teknologien som skal til for å gjere CO₂-en til ein del av løysinga og ikkje ein del av problema.

Eg vil gå så langt som til å seie at det kan komme noko godt ut av denne krisa. Det kan vere at vi for første gong seier at vi skal satse på alternative energikjelder. Skogbrukarane i Møre og Romsdal ventar på dette. Dei har bioenergi prosjekt på beddingen. Det kan vere smått i denne samanhengen, men vi veit at sender vi dei rette signala til små og mellomstore bedrifter ute i Distrikts-Noreg, vil vi faktisk få resultat. Vi vil få TWh på sikt. At vi ikkje har gjort det før, er ikkje noka god unnskyldning for at vi ikkje bør starte med dette straks.

Tord Lien (FrP) [11:35:45]: Ungdommen må ha troen på oss. Jeg er litt i tvil om hvordan Regjeringens politikk er egnet til at ungdommen i Møre og Romsdal skal ha troen på denne sal.

Det vi diskuterer i dag, er egentlig et eventyr. Det er eventyret om hvordan Hustadmarmor eksporterer mer og mer av sine produkter, hvordan Hydro Sunndalsøra er i ferd med å bygge opp verdens mest moderne aluminiumsanlegg, og hvordan Ormen Lange også bidrar til å skape de verdiene som vi sitter i denne salen og fordeler. Ormen Lange og Langeled skal forsyne Storbritannia med 25 pst. av deres gassbehov. Gass fra Norge går ellers til gasskraftverk i Europa og blir til gasskraft, med europeiske rensekraft, som Regjeringen i Norge kaller sterkt forurensende gasskraft.

Kraftsituasjonen på Nordmøre kan ikke og bør ikke ses på som en isolert situasjon på Nordmøre. Det handler om Midt-Norge, og det handler i aller høyeste grad om resten av kraftsituasjonen i landet.

Vi har et kraftunderskudd i normale nedbørsår som er i ferd med å bli større og større. Dette hadde Regjeringen

muligheten til å gjøre noe med ved å gi et klart signal om at det skal innføres et grønt kraftsertifikat, et teknologinøytralt skandinavisk grønt kraftsertifikatregime fra 1. januar 2007. Dette ville ha gitt et signal til de aktørene som har planer for utbygging, men som ikke har tatt sin investeringsbeslutning ennå.

Representanten Sørensen viste til at markedet ikke har fungert, og at det er derfor vi har en kraftkrise. Det provoserer meg. Mange prosjekter har blitt lagt fram i dette hus, og enten har de blitt kraftig desimert, eller så har de blitt totalt avvist. Muligheter Helgeland, som ligger i nærheten av de regionene som har et kraftunderskudd, kunne med minimale miljøinngrep ha produsert 1,5 TWh ren energi. Alt dette har ført til at mange aktører har sluttet å prosjektere ny kapasitet. De er fornøyd med situasjonen slik den er i dag.

Representanten Sørensen og flere med henne har vist til reduksjon av privat forbruk som et virkemiddel i denne sammenheng. Når vi vet at det totale underskuddet i Midt-Norge i 2009 vil være på 9 TWh, og at det totale private forbruket i samme region er på 3 TWh, bør man forstå at dette er symbolpolitikk og ikke realpolitikk.

Konsekvensene av Regjeringens politikk er at vi fortsatt vil eksportere gass til de såkalt sterkt forurensende gasskraftverkene i Europa, mens vi i Norge vil ha et stadig økende underskudd og behov for å importere stadig mer gass og kullkraft fra Europa. Man må også bygge kraftforsyningslinjer gjennom to norske nasjonalparker, mellom Sogn og Nordmøre. Jeg fatter og begriper ikke hvordan dette kan være mer miljøvennlig enn det å sørge for at det blir bygd ett eller flere gasskraftverk i den regionen som har et problem i dag.

Petter Løvik (H) [11:39:12]: Eg er glad for den støtta eg har fått når det gjeld sjølve problembeskrivinga i dag. Dei aller fleste er også einige om at gasskraft i ei eller anna form må vi ha for å klare å løyse denne krisa. Men det blir på ein måte litt Orwellssk nytale over det når den eine etter den andre står fram og seier at det er løysinga. Det som er problemet, er at dette vil ta tid.

Høgre er også for ei løysing med CO₂-handtering. Vi deler dei visjonane som er komne fram, om at dette kan bli veldig bra på sikt, men vi skal halde samfunnet gåande også i den farlege mellomtida.

Sjølvsgagt kunne det ha vore bygt ut fleire overføringslinjer tidlegare. Men kva ville ein ha overført? Ein ville ha overført importert kraft frå langt meir forureinande kjelder enn det gasskraft er i dag.

Det blir nokså pinleg når både statsråden og fleire representantar frå regjeringspartia skuldar på den førre regjeringa. Det er no søknadene ligg føre. Det er no ein skal ta stilling til dei konsesjonssøknadene som ligg føre. Det gjeld Tjeldbergodden, og det gjeld dei søknadene som kanskje vil kome i andre samanhengar.

Representanten Borten Moe etterlyste konstruktive forslag, og det skal han få. Det første er at statsråd Enoksen og Regjeringa snarast må gjere heilomvending og syte for at Noreg sluttar seg til ein nordisk – eventuelt ein svensk-norsk – sertifikatmarknad for fornybar energi.

Den saka løyser ikkje problema, men vil vere eit svært viktig supplement til kraftforsyninga på sikt.

Dernest må Regjeringa seie ja til Statoil sin søknad om å få byggje gasskraftverk på Tjeldbergodden, i tråd med tilrådingane frå Regjeringa sitt eige fagdirektorat, NVE, slik at vi raskt får avhjelp den pressa kraftsituasjonen i regionen. Så får ei eventuell reinsing av CO₂ kome seinare, slik ein har lagt opp til på Kårstø.

Gasskraft med dagens teknologi er meir miljøvenleg og vil oppfylle intensjonane i Kyoto-avtalen betre enn om ein held fram med å importere kraft produsert etter langt meir forureinande metodar.

Senterpartiet og også andre frå regjeringspartia lokalt, både i Møre og Romsdal og i Trøndelag, har teke til orde for å byggje gasskraftverk på Tjeldbergodden først, utan reinsing frå første dag, og så reinse seinare. Her bør statsråd Enoksen lytte til dei lokale partifellane sine og også til dei mange lokale representantane som fryktar konsekvensane av at ein ingenting gjer – og mykje snakkar.

Eg vil til slutt utfordre statsråd Enoksen til å vere litt meir konkret. Sidan statsråden deler problembeskrivinga i veldig stor grad og ser dette kome, og sidan han veit at vi ikkje har tid til den ideelle løysinga, som vil kome seinare, vil han gjere noko som helst konkret for å avhjelp den situasjonen vi veit vi vil kome i om få år?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:42:35]: Det er forholdsvis mange spørsmål som er kommet opp. Det vil ikke være mulig å besvare alle i løpet av tre minutter, men la oss slå fast følgende:

Vi er enig i beskrivelsen av den situasjonen som vi vil få i denne regionen i løpet av ikke altfor lang tid. Vi vil få en svært krevende forsyningssituasjon, som vi for det første ikke skal benytte denne anledningen til å lage mer dramatisk ut av enn det det er grunnlag for.

Det er nødvendig å sette i verk tiltak i dette området for å sikre at vi skal ha en sikker og stabil energiforsyning, både i et langsiktig perspektiv og også for å avhjelp den situasjonen som kan oppstå i løpet av en tre års tid.

Det Regjeringen gjør, og det vi allerede har satt i gang med, er, som et punkt 1, å bidra til at det blir økt produksjon i dette området. Det er ikke slik at det er Regjeringen som bygger ut, og heller ikke Stortinget. Det er andre. Det er aktørene i denne bransjen som skal bygge ut. Det vi kan gjøre, er å bidra økonomisk og å bidra med en rask saksbehandling. Det akter vi å legge til rette for.

Her vil jeg gjerne skyte inn til det som representanten Halleraker tok opp: Han bad meg om å behandle konsesjonssøknaden raskt, hvis jeg forstod ham rett. Olje- og energidepartementet, mitt departement, er ikke konsesjonsbehandler. Det er det NVE som er. Mitt departement er ankeinstans for beslutninger som er fattet av NVE. Det foreligger allerede en beslutning fra NVE, men man skal også behandle en søknad om utslipptillatelse. Vi skal bidra til at den blir behandlet raskest mulig.

Punkt 2 gjelder planlegging av linjekapasitet, i tråd med det som Statnett nå er i gang med. Det går ut på å sørge for at også de nødvendige myndighetsbehandlinger i denne sammenheng kan foregå så raskt som mulig. Men det er Statnett selv som har ansvaret for å gjennomføre både planlegging og investering. Det vi kan legge til rette for, og som vi vil bidra med i den utstrekning det er nødvendig, er egenkapital og det som går på raskest mulig saksbehandling. I den grad det er nødvendig, vil vi bidra med dette.

Som jeg har sagt gjentatte ganger, også i spørretimen i går, arbeides det intenst i Regjeringen for å få på plass et sertifikatmarked – forhåpentligvis fra 1. januar 2007. Jeg håper vi skal lykkes med det, men et sertifikatmarked vil altså ikke løse det konkrete problemet vi har i Midt-Norge. Der må det andre ting til.

Så vil jeg si til dem som har pekt på produksjonsmuligheter i Helgelandsområdet, at det krever en linjeframføring til Midt-Norge som ikke vil stå ferdig før i 2016. Det er derfor definitivt ingen løsning å satse på å bygge ut f.eks. Vefsna for å sørge for strøm til Midt-Norge.

President: Debatten i sak nr. 3 er over.

T h o r b j ø r n J a g l a n d gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene nr. 1 og 2 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker til inngåelse av en rammeavtale av 4. april 2005 mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om petroleumssamarbeid over grenselinjen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Tyrihans samt gir tillatelse til plan for anlegg og drift av Tyrihans.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 3 foreligger det ikke noe voteringstema.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 11.55.
